

Խ Մ Բ Ա Գ Ի Դ Ա Կ Ա Ն

Լ Բ Ա Գ Ի Դ Ա Կ Ա Ն ՉԱՐԱՅԱՅՈՒԹԵԱՆ ՄԵ ԴԵՄ

Պէտքովի «Ազգային» իւրաքանչեւ անգլաբարձու-
թեամբ, Ռամկավար Ազատական մամուլին մէջ տե-
սակ մը հակառակութեան մասնադրուելու յետին միտ-
ումով, Ամերիկայի մեր օրկան «Պայթեթ»էն կ'արտա-
տրուէ հատուածներ, որոնք կը վերաբերին Յ. Օշական-
նի յորելիանին՝ Ամերիկայի Ռամկավար Ազատական-
ներուն ըրելիք մասնակցութեանը:

Ազգային կը նմանեցնէր կրնան վաղը, նման ար-
տաստութեան ընել «նոր Գիւրէն» եւս, որուն աշխատա-
կիցին է Օշական, և կամ, վկայութեան ըրելիք Ռամ-
կավար Ազատական այլ գրելիքներ, որոնք անցեալին
մէջ Յ. Օշականը գտած են Հայ Գրականութեան
կարգադրուելու սպասարկողներու շարքին:

Բայց, հրապարակարութեան այս ձեւը կը կոչուի
«չարաշահութիւն կամ շահագործում», որուն վարժ-
է առ հասարակ Գաշնակ մամուլը:

Վիճելու համար չէ որ կը գրենք այս տողերը,
այլ մասնանշելու Գաշնակ մամուլին վերեւ ակնարկը-
աւծ շարաշահութիւնը կամ շահագործումը: Այս թե-
մէն:

Ամերիկայի մէջ, ընկեր Մամուլէ թուամբանե-
պաշտօնով այս երկրիները գտնուած միջոցին ձանձը-
ցած է Օշականը (միտակցութեանը ալ քաշուած է) և
կարգադրուելու անոր յորելիանը տօնելու Մաղիմական ա-
ռաւարդի, փափաք յայտնած է որ Ամերիկայի մէջ եւս
տօնուի ու կարգադրուած յորելիանական յանձնարարին
մէջ ըլլալ նաեւ Գաշնակը:

Կիւրաքանչեւ մէջ ընկեր Ս. Կեպեղեան ըստախտած
է Օշականի ըրել մը ձախողած յորելիանական հանգե-
սին:

Ընկեր վաճառ — Հայի, «Պայթեթ»ի մէջ յօդու-
ածաւը մը գրած է Օշականի զբաղման կեանքին
շուրջ և գոված գաշն, իսկ «Պայթեթ» խմբագրական
մըն ալ նուերած է անոր:

Մի՛ գարմանաք եթէ վաղը, «նոր Գիւրէն» կամ
Ռամկավար Ազատական մամուլը պատկանող թերթի
մը մէջ հանդիսով Օշականի Գրականութեան մասին
գնահատական յօդուածներու:

Մի՛ գարմանաք, այլ անուղիցիք իրականութիւն: Այդ
թուականը կը պատկանի այն շրջանին, ուր Օշական,
սակաւին չէր տարնապաշտած իր ներկայ թմբկահար-
ներուն կողմէ և կը մնար իբրեւ հին սերունդէն մնա-
ցած արժեքաւոր «Թեպէր» մը, որուն կը մօտե-
նային կարգ մը Ռամկավար Ազատականներ՝ տեսակ
մը յարգանքով: Այդ յարգանքը, սակայն, Օշականի
անձին աւելի անոր սպասարկած Հայ Գրականութեան
համար էր: Երբ Հայ Գրականութիւնը կը միտուել
Օշականի կողմէ, Օշական կը գտնուի գտնուած պա-
ռուէ մը:

Արդ, պատահեցաւ որ շարաշուք օր մը, ապէս
1—2 ամիս առաջ, Հայկազ լոյս տեսնող «Նայիր»-ը, հը-
րատարակէ Օշականի գրելն եւս ցափառութեանը Հա-
յաստանի Գրականութեան շուրջ, գրականութիւնն որ
այնքան զգալիութիւնով կը կարգադրուի ու կը գնահատ-
ուի անխտիր ամէն Հայու կողմէ: Անխտիր կ'ըսենք,
որովհետեւ Գաշնակ թերթիները նոյնիսկ հանգիսով տեղ
կուտան «Հայաստանի Գրականութեան»:

Բարեբախտաբար չիւրած շուրջին Օշականի և «Նա-
յիր»-ի շրջանակին հետ, բայց հաւաստի տեղէ իմա-
ցած ենք որ Օշականի ըրելիքները շարաշուք
գործածուած է «Նայիր»-ի կողմէ և Օշական իր
գոգնաւթիւնը յայտնած է այդ «չարագործում» գէտ
եւս վկայ յորելիանի հանգեպն մէջ արտասանուած
այն խօսքը թէ, եթէ ինք մեծնի օտարութեան մէջ
անձինները տարուել Հայաստան:

Կը կասկածիք Օշականի այս խօսքին անկեղծու-
թեան, որովհետեւ եթէ անկեղծ ըլլար առաջինը ըմ-
բաստացողը ինք պիտի ըլլար Հ. Մ. Բ. Մ. մարդա-
հանգեպն մէջ իբրեւ եղած անխմաստ, անտեղի, օ-
րէնք և սովորութիւն գտնուի, որպէս թէ «համակրե-
կան» մէջին գէտ: Եթէ անկեղծ ըլլար, «եռադր»-ի
տակ «Յառաջ նահատակ» երգելով Սովետական Հա-
յաստանի հանդէպ ատուութիւն սերմանել փորձող
Գաշնակ մտայնութեան գէտ ինք պիտի բողոքէր:

Գտնադրով մեր նիւթին, ըսենք անմիջապէս որ,
«Օշականի ինքզին» մը ծագեցաւ Հայկազէ: Այդ խնդ-
րէրը հետզհետէ տարածուեցաւ ու պիտի տարածուի
արտասահմանի բոլոր անկիւնները: Հալաւորին
չկայ երբեք, երբ հեռուար Ամերիկայի մէջ Ռամ-
կավար ընկերները, Օշականի մէջ փառաբանելու հա-
մար Հայ Գրականութիւնը, գտնուին յորելիանական

Բ Ա Ղ Ա Գ Մ Ը

Հետեւեալ «ԲԱՑ ՆԱՍԱԿ»-ին քննարկը յանձնուած
է Գերաշնորհ Մամուլէ Արքեպիսկոպոս Սիրունանի,
Նախագահ Գալիլէի Բաղադրական Ժողովին, իբրեւ Բ-
ղոք «Յուսարթ» թերթի արտաստուել Օշնիկ Մաճառ-
եանի, Բաղադրական Ժողովին անդամ Նշանակուելու
գէտ:

Եւ —

Սրբազան Նախագահ և
Թարգման Ժողովականներ,

Ստորագրեալներ շօշ-ի նախկին բանտարկեալ-
ներ և նախկին շօշ-աններ, ներկայիս կուսանք մեր
գարմարումը և զայրոյթը յայտնելու որ ժողովը —
Ձեռք գիտեք գիտակցութեամբ թէ մտապնդումով իր մէջ
ստեղծ է անձ մը որ ժամանակին տան և մէկ Հայ-
րենասէր Հայեր, որպէս ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐ ամբաս-
տանելով, չլիքայակաղ, բանտ-բանտ քաշուել տուած
է, եօթը շարքով:

Բնականաբար եղիպական արգարադատ կառ-
վարութիւնը հակառակ այդ անձին փափաքին, աղատ
արձակեց, ինչեաներու անմեղութիւնը հաստատելով:
Յիշեալ քաղաքականի անգամը ինկրնար ուրա-
նալ այդ «Փոքիկ Պատմութիւն» քանի որ մեր բոլորի
ներկայութեան ըրաւ իր ամբաստանութիւնները և
տեղեւոր «Արեւ» թերթին ալ, այդ թուականին բուռ-
նօրէն պախարակած ու գատապարտած է այդ անձը որ
կը կոչուի Պարոն Օճիկ Մանուեան:

Պատմական այս թուականներուն, մենք ոչ մի-
այն չենք ներքեր որ այս տարի մարտի Հայ ազգին
գլուխը գտնուի «Գիւրէն»-ը, այլ չենք ներքեր և
ոչ ալ կրնանք ըմբռնել թէ ինչպէս ինքզինքնին հայ-
րենասէր ու Հայաստանեան կարծող ժողովականներ
կրնան նոյնիսկ մէկ ժողովի նստիլ այս նստը ունե-
ցող անձերու հետ:

Յուսաւով որ մեր այս ցասումը
լուրջ ուղղորդութեամբ առարկայ կ'ըլլայ,
կը պահանջենք իր արտաքրումը:
Ձեռք յարգանք

44 Ստորագրութիւններ

ՏԵՍԱՐԱՆ ՄԸ ՎԵՐՈՅԹԵԱՆ ԴԱՏԱՎՈՐՈՒԹԵՆԷՆ

Դատաւորը խօսքը ուղղելով Օճիկին,
— Ինչու կը փառտես այս մարդը համայն-
վար ըլլալը:

Օճիկի տատամտութեամբ, բանտարկեալները ցուցնելով,
— Այս մարդը Ամերիկայի և Ֆրանսայի ընկեր-
ները Համայնավարին, հաւատարի իրենց թերթիները:

— Հայ եղիպոս է... ազ թուղթիկը անհիմն ու
անբաւարար են, մեղ պարզապէս փամպաճաւ մ'ընք:
Կրնա՞ս ինկնիլ:
Եւ երբ Օճիկի կը պատրաստուէր մեկնելու, տե-
սաւ որ գուրը ժողովուրդը կը սպասէր զինքը թու-
գաման ընելու, գողահար ետ վերադարձաւ ան
խնդրեց գատարանէն որ իրեն ոտտկան տրուի...
քանի որ իր ԹԱԿԱՍԳԻՆ ԳԵԱՆԲԷՎ փառնուած էր...
ԱՆԱՄԱՅ ՄԱՐԻՆ Է ՈՐ ԱՅԺՄ՝ 1946 թուին, ԲԱ-
ՂԱՔԱԿԱՆԻ ԱՆԴԱՄ ԸՆԴՈՐՈՒՄ Է... Գարմանքի
մատնելով համայն գաղութը:

Գալիլէ 3 Մայիս 1946

յանձնարարութեամբ մէջ: Գաշնակ Մամուլը, շատ լաւ
գիտէ որ «Նայիր»-ի մէջ Օշականի ածած նիւթած
հաւելիք, զիւր չի գար նոյնիսկ Գաշնակ իմաստուն-
ներուն ըրելին: Ռամկավար Ազատական մտաւորա-
կանները որոնք արդի Սովետական գրողներու և Սո-
վետ պետականութեան մէջ ստեղծած, գտած, յարգած
ու պաշտած են նախնիներու անխաբիւս ոգին, չեն
կրնար համարձեւ Սովետական Հայաստանի սրբու-
թիւններուն գէտ — Գրականութեան թէ պետակա-
նութիւն — ունէ հայրենութեան, թէկուզ բարեկամ
մը կողմէ ալ եղած ըլլայ ան:

Եղիպոսի մեր օրկան «Արեւ» որ լաւ յարաբե-
րութիւն ունեցած է անցեալի մէջ Օշականի հետ,
չբաշտուեցաւ գատապարտել անոր ծանօթ եղիպը
Այդպէս պիտի ընեն Ամերիկայի, Ֆրանսայի և աշ-
խարհի Ռամկավար Ազատականները, երբ իմանան
թէ զրաւոր Օշական, գործիք եղած է վերջերս անա-
նուն մարդը ձեռքին, հայրենու համար Հայաստա-
նի Սրբութիւններուն Գաշնակ մամուլին ճիւղը,
Ռամկավար Ազատական մամուլին և անդամներուն
միջեւ հակառակութեան գտնուելու Օշականի առնչու-
թեամբ, երեւոյթները շահագործելու ձեռով Գաշնա-
կավար խորագրանք մըն է լոկ, որուն գէտ է որ
չուցեցինք լուր:

Ա Ք Ա Ս Ի Ն

Ինչ որ տուաւ կեանքն ինծի,
Որպէս յոյզ ու տենդ,
Ես ուղեցի որ երգով
Թանձնեմ իրեն ետ...
Ես ուղեցի որ բերքով
Բանամ սիրտըս խնթի,
Ըլլամ ամէն մըրիկի
Շաշն'դ շուշն'ին հետ...

Բայց իմ երգերըս եղան
Այնքան մեղմ ու հին,
Որ զօնութեամբ մը միայն
Դողաց աքաղին
Ու շունչաց յամբօրէն
Գաղտնիքն իր հովին
Ու եղաւ կեանքս իրեն
Սոսափ ու արին...

Ես չկրցայ յուղել ձեզ
Ուրտներն ինչու,
Երբ կրնայիք գուր սրտէս
Առնել զարկ ու գող...
Ես չկրցայ յուղել ձեզ
Ու լուռ մնալիք
Տրուած երազ մը որպէս,
Որպէս աքաղ...:

Անցայ միտակ ու անտէր՝
Այս կեանքին մէջէն
Ու թոյլ տուի որ սէրեր
Ձիւս իրենց կանչեն...
Մերթ փայտեցայ ու լացի
Ու երգեցի միջոյ
Բայց ուրտներ թ'նչ տուի,
Ձեզի տուի ինչ...

Կը մտածեմ աքաղին...
Աքաղի՛ մը խեղճ՝
Դողաց սրտիս գէտ անձայն
Ու ինծի բաւեց...
Այս աշխարհի անսահման
Իմաստութեան մէջ
Իրաւ միայն աքաղին
Շնչեցի անվերջ...

Ես չկրցայ յուղել ձեզ
Ուրտներ, գիտե՛մ,
Բայց վաղուայ կեանքս պիտի
Բացուի ձեզի գէտ...
Ու ես մեկնիմ անցեալէս
Վաղըով ամենի,
Անհուն կայծակ մը որպէս,
Որպէս աքաղ...

Մեծաբնեցի ծառն այս հեղ՝
«Երազը բուրբան»
Կ'ուզեմ լքել հիմա ես,
Մոռնալ յաւիտեան
Ու յանձնելիք դարերուն՝
Որտեւ ու արի
Ու խոյանքով ձեր անհուն
Ինչեւ պաշարի...

Աւելք զիս, առէք հիմա
Ու տարէք ձեզի,
Թողէք որ երգես թնգայ,
Ձեզմով բլրերնի,
Գրէ՛ աշխարհը բոլոր՝
Այս մո՛ռք զիւրերին
Ու ուրտներ չըլլայ որ
Յիշէք աքաղին...

Ինչ որ տուաւ կեանքն ինծի,
Որպէս յոյզ ու տենդ,
Նորէն կ'ուզեմ որ երգով
Թանձնեմ իրեն ետ...
Որքան կ'ուզեմ որ բերքով
Բանամ սիրտըս խնթի,
Ըլլամ ամէն մըրիկի
Շաշն'դ շուշն'ին հետ...

Հայկա ԱՐԱՄ ԱՐՄԱՆ

